

EESTI POLITSEILEHT

ADMINISTRATIIV-ÕIGUSLIK AEGKIRI.

Nr. 41 (303)

15. oktoobril 1927 a.

VII. aastakäik

Ilmub üks kord nädalas — igal laupäeval.

Tellimise hind: aastas Mk. 1000.—
 poolaastas „ 500.—
 veerandaastas „ 250.—

Siseministeeriumile alluvatele asutustele ja nende ametnikkudele on tellimise hind:
 aastas Mk. 800.—
 poolaastas „ 400.—
 veerandaastas „ 200.—

Üksik number maksab Mk. 25.—

Avatud k. 1/29—1/23. Toimetaja kõnetunnid k. 12—1
 Toimetus ja kontor: Tallinn, Toompea lossis. Tel. 7-24

Kuulutuste hinnad:

1/1 lehek. Mk. 4000.—	1/4 lehek. Mk. 1000.—
1/2 „ „ 2000.—	1/8 „ „ 500.—
1/3 „ „ 1350.—	1/16 „ „ 250.—

Tunnistuste kaotuste kuulutused Mk. 100.—
 Lehe eesküljel 75%^o, tekstis 100%^o kallim.

Aadressi muutmine 30 mk.

Address kirjade jaoks: Tallinn, Postkast nr. 338
 Jooksev arve Eesti panga Tallinna osak. nr. 543

Sisu: 1) A. Liit, Meie kriminaalpolitsei tehniline arendamine. 2) Andmete tähtsusest kriminaalprotsessis. 3) K. Reinberg, Mida õpetab meile Viini mäss? 4) Uus katse daktüloskoopia tähtsust vähendada. 5) Suurim maailma kriminaal-muuseum. 6) M. Morrison 25 aastat riigiteenistuses. 7) Ametlik osa. 8) Kuulutusi.

Meie kriminaalpolitsei tehniline arendamine.

Politseiinspektor A. Liit.

„E. Politseilehe“ nr. 39. leidub K. Reinbergi sulest arvustus meie politsei praegusest ettevalmistusviisist ja kriminaalpolitsei tehnilisest arengust. See arvustus põhjeneb nii tervikuna kui ka selles osas, mis puudutab krim.-politsei tehnilist arengut, pealiskaudsel vaatlemisviisil ja vildakul olukorra hindamisel, kuid puudutatud küsimused iseendast on huvitavad igale politseiametnikule ja see-

pärast võtan ühe neist ja nimelt krim.-politsei tehnilise arendamise küsimuse siinkohal üksikasjalisema vaatlemise alla.

Mida mõistame õieti krim.-politsei tehnilise arengu all?

See küsimus polegi vastatav ühe sõnaga. Teatavasti mõistetakse mingisuguse töö tehnika all laiemas mõttes viisi, kuidas keegi valib ja käsitab vastavas ametis vajalikke tööriistu ja abinõusid,

Äsja ilmus G. Muikmani

„Saksa vinipüssi kirjelduse“

teine trükk.

Saadaval „EESTI POLITSEILEHE“ talituses, Toompea lossis.

Lähemal päevil ilmub trükist „Politseikooli kõrgema klassi õppekava“. Pidades silmas, et tähendatud õppekava trükitaakse ainult piiratud arvul, palutakse eeltellimistega rutata, ühtlasi saates ka raamatu hinna Mk. 50.

kitsamas mõttes aga vastavate tööriistade ja abinõude üldiselt otstarbekohasemaks tunnustatud n.n. õiget valikut ja käsitusviisi. Mõlemad nimetatakse aga igapäevase nimega tööoskuseks. Seega moodustaks eesti krim.-politsei tööoskus nagu ta on tema tegeliku tehnilise tasapinna, mida tuleks võrrelda kriminaalpolitsei tehnikaga selle sõna kitsamas mõttes, s. o. kogu tsiviliseeritud ilmas parimaks tunnustatud krim.-politsei töötamisviisiga.

Ei pea aga unustama, et tööriistade ja abinõude valik ja käsitus oleneb tähtsas määras ruumidest (töökojast) ning turu nõuetest, millistena kriminaalpolitsei töös tuleks võtta arvesse kohalisi tegelikke olusid.

Minnes siit välja leiame juba suurema raskuseta õiged vaatepunktid kätte: me vaatleme kõigepealt krim.-politsei kohalisi tegelikke olusid, siis tööriistu ja abinõusid ning lõpuks käsitusviisi.

Missugused on nõudmised meie krim.-politsei vastu, teiste sõnadega, mis on meie krim.-politsei ülesanne kuritegude jälgimises? Meil praegu maksva kr. kp. s. mõtte järele on politsei ülesandeks kuritegude jälgimisel sündinud kuriteo fakti kindlakstegemine ja sellest teatamine kohtuvõimudele, süütoenduste ülesotsimine ja kaitse kuni nende kasutamiseni kohtuvõimude poolt ja takistusabinõude tarvitusele võtmine, et süüalune ei saaks hoiduda uurimise ja kohtu eest kõrvale. Üksnes erakordseil juhtumusil asetseb politsei kohtu-uuriat, võttes ette kr. kp. s. § 258 korras süütoenduste ja muude teoasjaolude fikseerimise. Erigrupina tuleb siia juure arvata veel kuritegude ärahoidmine.

Viimase aja praktika on laiendanud veidi politsei osavõtu jälgimisest. Nii fikseeritakse praegu meie politseis kr. kp. s. ettenähtud teadetekogumised ülekuulamiste näol protokollides nii rahukui üldkohtutele alluvates asjades ning tegelikult politseil tuleb täita kohtu-uuriat aset vaatlustel ja läbiotsimistel mitte enam erakordseil juhtumusil, vaid ümberpööratud enamail juhtumusil. Seega on seltsinud politsei ülesannete hulka ka süütoenduste kogumine. Kuid politsei kaastöö jälgimises pole seeläbi muutunud oma kvaliteedilt, vaid on jäänud endiseks politsei protokollid, arvatud välja need, mis tehtud § 258 korras, ei kuulu avaldamisele kohtus, ei oma seega tõendavat

väärtust ja isegi § 258 korras politsei poolt kogutud süütoendused kuuluvad rafiitseerimisele kohtu-uuriat erimääruse läbi. Kvantitatiivselt on politsei osavõtt jälgimisest praegu muidugi suurem, kuna kohtusse satub rohkemas arvus § 258 korras tehtud politseiprotokolle.

Pildi täienduseks peab mainima veel politsei esinemist süüdistajana rahukohutuniku juures, kuid see politsei ülesanne tuleb hoida minu arvates lahus puhtjälgimistööst, kuna siin süüdistaja-politsei-ametnik peab opereerima peajasjalikult ikka selle materjaliga, mis leiab toestuse või selgub kohtulikul harutusel. Mitmel pool mujal, nii näit. Soomes, Rootsis, Taanis, on nõudmised politsei ülesannetest kuritegude jälgimises märksa teistsugused. Seal puudub kohtu-uuriat instituut ja politsei juurdlused lähevad sellekohase süüdistusasutuse kaudu otse kohtusse. Kumb moodus on otstarbekohasem, selle arvustus ei kuulu siia.

Vaatleme edasi meie krim.-politsei muid kohalikke tingimusi. Meil elab rahvas hõredalt, puuduvad miljonilinnad oma koondatud eluga, liikumine on võrdlemisi aeglane. Seetõttu ei tule meil ette ka kuritegevuse koondumist suuremas määras, vaid ta valgub pea ühetasaselt üle kogu maa laiali. Kui seame siia kõrvu mõne ilmalinna oma mitmemiljonilise elanikkude arvuga või näit. Taanismaa, kus rahvas elab ligi nelikord tihedamalt kui meil ja liikumiskorraldus eeskujuline, siis saame hoopis teistsugused eeltingimused kui kuritegevuseks nii ka kuritegevuse vastu võitlemiseks. Aga päris vaikides ei saa mööduda ka riigi majanduslikkudest oludest. Jõukas maas on kuritegevus iseendast väikesem ja tema vastu võitlemiseks võidakse kuldada rohkem, nagu seda näitavad meile Rootsi ja Taani.

Loetletud politsei ülesanded kuritegevuse vastu võitlemisel teostatakse n.n. jälgimistalituste näol, millised on kokkuvõetult: ülekuulamised, vaatlus, läbiotsimine, areteerimine, teadetekogumine, luure, patrullimine, isikute ja varanduste otsimine, isiku kindlakstegemine ja kuritegijate registreerimine. Viimaste täitmine nõuab mõnesuguseid abinõusid, mis nimetame krim.-politsei tehniliseks varustuseks. Tehnilise varustuse jaotame järgmistesse gruppidesse: sideabinõud, teojälgede konserveerimisabinõud, kaitseriistad, vahialuste transporteerimisabi-

nõud, maskeerimisabinõud, registreerimisabinõud ja kartoteegid. Järgnevates ridades püüame jõuda selgusele, missugune peaks olema krim.-politsei moodne tehniline varustus, mis meil sel alal olemas ja mis puudub. Arvan, et minuga ollakse ühel nõul, kui võtan mustervarustusena 1926. a. Berliinis korraldatud rahvusvahelisel politseinäitusel väljapandud krim.-politsei tehnilise varustuse.

Sideabinõud. Nende all mõistame liikumis- ja teadete edasiandmisvahendeid. Vastuvaidlemata on neil hiigla tähtsus krim.-politsei eduka tegevuse kohta. Pea kõik jälgimistalitused on seotud sideabinõudega. Viivituse on kuritegude jälgimise hea kordamineku hirmsaim vaenlane, halvad liikumis- ja teadete edasiandmisvahendid aga viivituse vanaema. Mida hõredamalt elab rahvas, seda paremad peaksid olema krim.-politsei sideabinõud. Moodsa krim.-politsei varustusena sel alal näidati Berliini näitusel aeroplaani, kiirautot, mootorratast, jalgratast, sädetelegraafi, telegraafi, telefoni. Telegraafist-telefonist on teada, et mõnel pool välismail on politseil oma eriline telegraafi-telefoni võrk, mis võimaldab alarmeerida ühel hoobil järjekorda ootamata kogu võrgu piirkonda kuuluva politsei. Meil on: üle kogu krim.-politsei 2 vana autot, 3 mootorratast, 1 hobune talviseks tarvitamiseks, vastaval arvul jalgrataid; me võime tarvitada üldist telegraafi ja telefoni, kuid peame mõnikord õige kibedal silmapilgul kannatlikult ootama järjekorda; me käsutuses seisavad taksiautod, kuid me kasinad krediidid lubavad kasutada neid suurima tagasihoidlikkusega. Meie krim.-politsei juurdleb aastas üle 13.000 kuriteo, millest 75% toimitud maal, me rahvas elab võrdlemisi hõredalt, seega teopaik tihti krim.-politsei asupaigast ning asjaosalised isikud üksteisest kaugel. Meie praegused sideabinõud on puudulikud, kuid me loodame, et valitsus ei keeldu neid täiendamast niipea kui riigikassa seisukord seda vähegi võimaldab.

Teojälgede konserveerimisabinõud. Need oleksid tööriistad ja ained, mis vajalised teopaigal toimetataval vaatlusel. Berliini näitusel esitasid seda ala tuttavad päevpildikaamerad ja tehnika viimase sõnana — ilusad nahast kohvrid, mis maksid hingehinda, kuid sisaldasid ilma paari erandita needsamad tööriistad ja ained, mis leiduvad meie krim.-politsei tarvi-

tusel olevas vaatlustarvete kastis: sirkel, mõõtpael, luup, gips, vaha, steariin, plasteliin, näpujälgede pulbrid ja fooliad, kolofoniumpulber, vaseliinõli jne. Uudisena, nagu mäletan, oli lisatud juure paar gummikindaid, pihid lagunenud laipade riietest vabastamiseks, riivi-avamise-võti ning suitsutegemispannike kärbeste peletamiseks vananenud laipade lähedusest. Ainsamaks tõsisemaks uudiseks oli elektri proshektor vaatluse toimetamiseks pimedal ajal, samuti teopaiga päevpildistamiseks, kuid meie elektrivaesel maal oleks selle abinõu käsitamine seotud tõsiste raskustega. Vaatlustarvete kasti täielik sisunimekiri leidub minu raamatus „Kuritegude jälgimine“ lhk. 91—93; peale vaatlustarvete kasti on meie krim.-politseis igalpool olemas veel paar tugevast nahast pauna kõigetarvilisemate vaatlustarvetega, mis hästi hõlpsalt kaasavõtmiseks jalgrattal, kuna kastid selleks otstarbeks liig kohmakad. See osa tehnilisest varustusest pole meil halvem kui teistes maades jaminu arusaamise järele vastab ta üsna hästi meie tarvetele. Meil tuleks aga muretseda sel alal juure igasse krim.-politseisse paar head käsikaamerat teopaiga pildistamiseks, mis ametnikud võiksid võtta teopaigale sõites kaasa, kuna olemasolevad statiivkaamerad ses mõttes on jällegi liig kohmakad ja pealegi ei jätku ühest kaamerast kõikjale. Ka siingi teeb krediitide küsimus praegu takistusi.

Kaitseriistad ja vahialuste transporteerimisabinõud — revolvrud ja käeraud, viske- ja lukk-ketid on meil samad nagu mujalgi krim.-politseides. Oleks soovitatav, et krim.-politsei ametnikud täiendaks oma võimisi poksis ja dshiu-dshitsus, mis tükati pakub kui kaitstes nii pealetungis rohkem paremusi kui relv.

Maskeerimisabinõud. Kolab kole veetlevalt, kui lugeda nende tarvitamisest Sherlok Holmes'i ja Pinkertoni lugudes. Siia kuuluksid parukad, valehabemed, smingid ja ülikonnad, mis meil paraku puuduvad täitsa. Mäletan, et omal ajal oli neist ühel krim.-komissaride koosolekul juttu, kuid siis leiti, et meie liikumine isegi pealinnas on seevõrd väike, et teatava ringkonna inimesed jõuavad õppida üksteist tundma, mistõttu võõra ilmumine nende seltskonda äratakse alles õieti tähelepanu. Seepärast ei peetud maskeerimisabinõude muretsemist tarviliseks.

Registreerimisabinõud. Berliini näitu-

sel oli pandud sel alal välja eeskujulised päevpilditöökoja sisseeaded, näpujalgede võtmise abinõud ja erilise konstruktsiooniga luup õndsas Haakon Jørgenseni kaugidentifitseerimise meetodi jaoks. Viimased kaks abinõu on needsamad, mis meilgi tarvilikul, mis aga puutub päevpildistustöökodadesse, siis peab tunnustama, et meie krim.-politsei varustus sel alal on praegu veel võrdlemisi puudulik. Meil on küll igas krim.-politseis olemas päevpildiaparaat, millega toimetatakse kuritegijate päevpildistamist, kuid kõigest neljas kohas on tarvilikul selleks otstarbeks eriliselt konstrueeritud aparaadid, mis oma täpsuse ja lihtsa käsituse poolest iseäranis kohased. Päevpildistusabinõude täiendamist takistab aga peale rahalise külje ka veel see asjaolu, et suuremalt osalt asub meie krim.-politsei üürikorterites, kus pole võimalik seada sisse eriline ruum päevapildistustööde jaoks.

Kartoteegid. Kartoteeke ja teadetekogusid on meie krim.-politseis praegu arvult üheksa ning krim.-politsei juhtivate jõudude ühise arvamise järele vastavad need küllaldaselt meie oludele. Jääb nende suhtes ainult soovida, et kui kriminaal- ja välispolitsei ametnikud peaksid nende täiendamise ja kasutamise eest võimalikult rohkem hoolt.

Kuritegude jälgimisega seotud tehnilistest abinõudest jääb veel mainida ekspertiiskabinettide sisseeaded. Berliini näitusel oli pandud neid mitmelt poolt välja ja nende täiendamine näib edenevat iga aastaga. Kuid iseendast ei kuulu need politsei ega krim.-politsei tehnilise varustuse hulka, nagu mõnikord arvatakse seda ekslikult (ka hra Reinbergi poolt hra Tage-Jenseni loengutel nähtud haruldased „riistapuud“ kuuluvad ekspertiiskabineti varustuse hulka), vaid siin on tegemist kohute tehnilise varustusega. Meil töötab seesugune kabinett prokuratuuri juures, kuid tegelikult kasutavad teda kohtu-uurijad.

Meie krim.-politsei tehnilise varustuse vaatlusest selgub, et sellel on olemas mõnes osas tunduvalt puudused, kuid mahajäänuks ei saa teda siiski tunnustada, nagu seda teeb hra Reinberg omas arvestuses. Hea tahtmise ja arusaamisega võib saavutada sellegi varustuse varal võrdlemisi rahuloldavaid tagajärgi. Nüüd vaatleme lõpuks veel meie krim.-politsei teh-

nilise arengu kolmandat elementi, tema oskust tehnilise varustuse käsitamises.

Võimalikkude ekshiarvamiste ärahoidmiseks pean tarvilikuks kriipsutada alla, et vaatlemisele ei tule meie krim.-politsei jälgimisoskus üldse, vaid ainult üks osa temast, s.o. nagu juba öeldud eespool — tehniliste abinõude valitsemine.

Meil on vastavalt ettevalmistatud ametnikud kuritegijate registreerimise ja kartoteekide korraldamise alal, meie ametnikud oskavad käia üsna hästi ümber relvade ja tunnevad vahialuste transporteerimist. Mille juures peame peatuma aga pikemalt, need on liikumisabinõude käsitamine ja teojalgede konserveerimine.

Meie krim.-ametnikud peaks kindlasti tundma mootorsõidukeid ja nende juhtimist. Praegu on suurem hulk ametnikke sel alal võhikud ja kui meil avaneks lähemas tulevikus võimalus muretseda igale krim.-politseile auto, siis peaks andma autole kaasavaraks ka juhi kaasa, mis teeks asja mitukord kallimaks. Tuleks asuda juba aegsasti ametnikkude ettevalmistamisele autode ja mootorrataste juhtimises. Selleks leiduks juba teid, näit. spetsiaalkursused politseikooli juures, kursused kohtadel, õppimine oma algatusel. Isiklikult pooldaksin kursusi kohtadel kellegi kohaliku autojuhi-montööri juhatusel. Seesugused kursused ei kisuks ametnikke kõrvale nende otsekohesest tööst ja ei võiks minna ülemäära kalliks.

Mis puutub teojalgede konserveerimisse, mis tuleb päevakorda peaaesjalikult teopaiga vaatluse puhul, siis olen arvamusel, et meil praegu iga krim.-politsei ametnik tunneb neid tööriistu, mis meil selleks olemas ja teab, missuguste jälgede ja märkide puhul ja mil viisil neid kasutada. Selle eest on hoolitsetud kursustel ja politseikooli kaudu ja selleks on püütud muretseda jõudumööda ka vastavat kirjandust. Teojalgede konserveerimine kuulub õnneks lihtsamate oskuste hulka, mis ei nõua sügavteaduslikke eelteadmisi. Küll aga on mul põhjendatud kahtlustusi, et teinekord krim.-ametnikud lähevad liig pealiskaudselt üle teopaigast ja vaatlusest, kergemeelselt pannes liig suuri lootusi muudele jälgimis- ja süütõendamisevahenditele nagu agentuurile, tunnistajatele, kahtlusaluse ülestunnistamisele jne. Viimased on ju kõik väga head oma kohal, kuid nende kõrval ei tohi jätta hooletusse teopaika.

Muidugi teada, et ka siin pole meie võimed veel kaugeltki täiuslikud. Tuleb har-

jutada püsivalt edasi, tuleb rakendada töö ka oma algatus. Just viimasele tahaks juhtida eriti tähelepanu. Suurem hulk kriminaaltehnoloogide võtteid on kasvanud välja praktilisest teenistusest; miks ei peaks ka meie krim.-politsei rikastama üldist vara mõne uue võttega?

Meie krim.-politsei ei leidu praegu töönoolest kuigi palju neid ametnikke, kelle tehnilised oskused ulatuksid kõrgemale teojälgede konserveerimisoskusest, teiste sõnadega, meie krim.-politsei ei suuda anda praegu veel eksperte igal alal. See oleks muidugi kõige ideaalsem seisukord, kui iga krim.-ametnik oleks ka mitmekeelne teaduslik ekspert teojälgede lõpliku hindamisel. Kas aga kuski kunagi jõutak-

se nii kaugemale? Sinnapoole püüame tasahilju täiendada oma üldharidust ja suurendades oma teadmisi kriminaaltehnikas. Selleks on asutatud krim.-politsei kohalised raamatukogudki krim.-tehnilise kirjandusega. Seniks aga peame kasutama ekspertiiskabinettide abi.

Seades lõppkokkuvõttena kõrvuti käesoleva ülevaate nõudmised meie krim.-politsei vastu, tema käsutuses olevad tehnilised abinõud ja viimaste käsitusoskuse, siis leiame, et meie noore krim.-politsei tehniline tasapind vastab võrdlemisi rahuldavalt praegustele nõudmistele, olles sealiures arenemisvõimeline ja arenemiseelne.

Andmete tähtsusest kriminaalprotsessis.

Süü tõendamine kriminaalprotsessis sünnib kas tunnistajate abil või andmete najal või mõlema abinõu varal koos. Isegi siis, kui kohtualune oma süü tunnistab üles, tuleb asuda süü tõendamisele, sest tegelik elu on näidanud, et tihti tehakse mitmesugustel põhjustel vale ülestunnistamisi, nii et kohtuvõimud peavad selleks, et hoiduda vale otsuse tegemisest, süüaluse ülestunnistamise uurimise alla võtma. Varematal aegadel maksis küll põhimõtte, et kahe tunnistaja suu läbi saab kuulda tõtt. Kuid ka tunnistajate suhtes on igapäevane praktika samuti nagu teaduslikud uurimused näidanud, et objektiivne sündmuse kirjeldus on peaaegu võimatu: tunnistajad on tihti seletuse andmise juures mingi võõra mõju all nende ettekujutus ja mitte millelegi põhinev eelarvamine viib neid sageli eksiarvamisele ja — vale või paremal juhtumisel ebatäpse seletuse andmisele ametvõimudele (v. ka A. Liit'i kirjatükid viimastes „E. Politseilehe“ numbrites). Teiselt poolt on praegu veel alles jäänud teatav umbusklikkus andmete kui süüüloendajate vastu niihästi kohtunikude peres kui eriliselt harilikude kodanikkude seas iseäranis siis, kui süüüloendajaks on ainult andmed. Võib olla on see tingitud sellest (nagu arvab dr. G. Ponn artiklis, „Der Indizienbeweis“, „Die Polizei's“), et arvamisel olakse nagu tuleks andmete tähtsust hinnata ainult n. nim. terve inim-mõistusega, nagu võiks seda ainult sel teel hinnata. Kuid kriminaalteadus on viimaste aastakümnete jooksul niivõrd arenenud — niihästi tehniliselt kui ka psühholoogili-

sest küljest — et tänapäev võivad andmed etendada väga tähtsat osa süü tõendamisel mitte ainult tunnistajate seletuste kinnitamisel, vaid ka täitsa iseseisva abinõuna süü kindlakstegemisel.

Saksa uurijad teevad vahet ideeliste ja materjaalsete andmete vahel (n. nim. ideelle und materielle Indizien). Ideeliste andmete hulka loevad nemad näiteks kaebaluse viibimist kuriteo kordasaatmisel kuriteopaigal, kuriteo motiivi, kui sarnane võis maksev olla ainult kaebaluse suhtes, süüaluse ülalpidamist enne ja pärast kuriteo toimepanekut ja kaebaluse vaadet toimetatud kuriteole. Materjaalsete andmete hulka kuuluvad muidugi kõiksugused kuriteo toimepanemisega ühenduses olevad näpu- ja jalajäljed, riistad ja nende jäljed, süüalustelt leitud vastavad sõjariistad ning laskemoon, teopaigale jäänud riideosad, teopaiga ehk teojäljed, mis jäänud kahtlusälvuse kehale või riistele (verejäljed, juuksed, muld, taimed jne.). Mõistagi ei ole leitud objekti suurusel mingit tähtsust, õige tihti juhtub, et väikestel jälgedel, mida võib leida ainult mikroskoobi abil, on suurem tähtsus kui teistel, mis käega katsutavad.

Kõik loetletud andmed (n. nim. tummad tunnistajad) võivad õige palju kõnelda ning tehniliselt hästi ettevalmistatud kriminalistile räägivad nad selgelt ja arusaadavalt, kui aga osatakse nende keelt kuulda; nende abil võib süüdlase leida ja süütu kahtluse alt vabastada; kui neid õieti tarvitada, ei ole küll vist eksimine võimalik. Nendel andmetel on veel see hea külg,

et nende iseloomu ja tõendusjõudu võib mitu ja mitu korda kontrollida, et nad oma tähtsust ei saa muuta, et nende tõendusjõud ei ripu ära ajast, et nemad sama keelt kõnelevad täna kui ka aasta pärast ja et neist saab selgesti aru ka iga (olgugi kriminalistlikult mitte ettevalmistatud) kohtunik, kui aga suudetakse seletada asja käiku ja andme tähtsust kuriteo selgitamisel.

Kõik vastava kuriteo kohta käivad andmed koos moodustavad tõendusahela, kus ei tohi puududa ükski lüli. Kas see ahel, kui piltlikult kõnelda, on nii tugev, et ta suudab näidata, kus on tõde ja kus vale, see ripub ära iga lüli tugevusest. Seepärast peab andmetega opereerimisel ja nende kasutamisel valitsema kõige suurem hoolsus, põhjalikkus ja õiglus. Ei ole küllaldane, kui andmete leidmisel, konserveerimisel ja kasutamisel töötatakse üldiste politseilise ja juriidilise praktika kogemuste alusel; kõigepealt peavad isikud, kes tegutsevad teopaigal kuriteo selgitamiseks ja edaspidisel juurdlemisel, olema kriminaaltehnilise ja -teadusliku haridusega. Seejuures võib arusaadavalt suurt abi tuua just tõendavate andmete otsimisel ja konserveerimisel ka mitte täieliselt ettevalmistatud kriminaalametnik ja sellega teha tähtsat ettevalmistustööd nii hästi asiataundiatele kui ka hiliemini kohtuvõimudele.

Läinud aastal Berliinis peetud politseinäitusel võis väga kujukalt näha, kuidas läks politseil korda selgitada kuritegusid ainult andmete kasutamise teel, kui raske on politsei töö niisugustel kordadel ja kui tähtis on asiataundiate kaasabi ja kaastöö. Eelpoolnimetatud dr. G. Popp toob mõningaid näiteid mainitud kirjattikis sarnase politsei tegevuse kohta. Olgu nimetatud röövmõrtsukatöö, mis pandi toime kellegi Siefert'i poolt Heidelbergi linna läheduses 1921. a. ja mille ohvriks langesid mõlemad Herfordi bürgermeistrid; siia kuulub ka väga kujulka näitena kuulsa mõrtsuka Angersteini lugu 1924. a., mis leidis aset Haigeris.

Herfordi bürgermeistrite tapja läks korda kindlaks teha ainult andmete varal. Mõningate arvamiste ja teadete alusel areteeriti tähendatud Siefert, kes ka osutus süüdlaseks; kuriteo pani tema toime röövimise eesmärgiga. Mehe juurest leiti ohvritelt röövitud väärtasju, tema näpud jäid läksid ühte näpupälgedega, mis leiti tapmispaigalt (tühjakstehtud rahakotis

leidusid mõned paberid, millele kuritegija oli vajutanud oma sõrmede jälgi, kusjuures näpud pealegi veel verised olid), tema juurest leiti osa laskeriistast, millega pandi toime tapmine, tema riided olid kaetud samblaga ja teiste taimedega, mis just samasugused olid nagu kuriteopaigal kasvavad taimed ja sammal, mehe riietelt leiti vereplekke ja mehe ülalpidamine pärast mõrtsukatöö kordasaatmist oli igapidi imelik ja kahtlustäratav.

Veidi teistsugune oli lugu Haigeri mõrtsukaga Angersteiniga, kelle tapmisloju omal ajal terve maailma tähelepanu köitis ja arvatavasti veel praegugi mitmel lugeljal on meeles. Angerstein haavas iseennast ja tahtis siis ametvõime uskuma panna, et mingi röövlite salk on tunginud tema äraolekul tema üksikusse majja, on seesõliliaid — kokku kaheksa inimest — ära tapnud ja samuti maha löönud ka hundikoera, on teda haavanud silmapilgul, kui tema tahtis astuda majja, ja äraminekul maja põlema pannud. Esimesel silmapilgul jäid ametvõimud uskuma, et tegemist on tõesti mingi julma röövlite salgaga. Kuid kui otsekohe ettevõetud otsimised mingisuguseid tagajärgi ei annud, tõusis kahtlus salga olemasolusse. Pealegi kõnelesid mingi röövsalga tegutsemise vastu ja Angersteini enese kui süüdlase poolt järgmised andmed: 1. Kõikides eluruumides ja samuti ka äriruumides, mis asusid samas majjas, valitses silmatorkav kord, mis paistis olevat võimatu, kui arvesse võtta murdvaraste ja röövlite harilikku tegevustaktikat; 2. laibad leiti lamamas mitmes ruumis ning nende asendi järgi tuli jõuda otsusele, et nad on surma leidnud mitte korruga, vaid üksteise järgi, kusjuures neid on tapetud seljatagant; 3. ei märgatud erilisel väärtasjade ja raha puudumist, olgugi, et rahakapp oli avatud; 4. mõrtsukas oli ära lõhkunud telefoni elemendid — röövlid oleks tingimata, tahtes telefoniühendust arusaadavalt katkestada, läbi lõiganud telefoniraadi enne majja tungimist; 5. hundikoer oli küll tapetud, kuid ilma, nagu selgus tapmispaigalt, et oleks aset leidnud mingi võitlus, sarnane tapmine oli võimalik ainult koera omaniku poolt, mitte kunagi aga võoraste poolt; 6. tapmisriistad (suur kirves ja jahinuga, n. nim. Hirschfänger) olid mitu korda puhtaks pestud, mida ka läks korda kindlaks teha, muidugi selleks, et mitte äratada uue ohvri kahtlust, sest inimesi tapeti üksteise järgi vaheaegadega pikema aja jooksul; 7.

magamistoast leiti pesukauss verise veega ning vees leidsid Angersteini juuksed, nagu tegi pärast kindlaks ekspertiis, käte kuivatamiseks tarvitati sidet, mis võeti toas olevast kummutist; on mõistagi arusaamatu, mispärast hakkasid röövlid otsima sidet kusagilt kummutist, kui neil oli käterätik käepärast; 8. silmnähtavalt ettevaatlikult katsus Angerstein iseennast haavata, kogemata sai üks haav raskem kui oli tahetud ja ette kavatsetud; Angersteini riietel leidsid vereplekke ja isegi sarnastel kohtadel, mis olid kaetud mantliga sel silmapilgul kui tema — võttes aluseks mõrtsuka enese seletuse — röövlite poolt sai haavata, pealegi oli näha, et katsuti osa vereplekke ära pesta enne enesehaavamist; 10. Angersteini riietel leidsid ka vereplekke, mis ei olnud tekkinud inimese, vaid koera verest.

Kui see kõik oli enam-vähem kindlaks tehtud, hakati otsima motiivi, mis sundis meest, keda tunti ausa ja eeskujulise kodanikuna, sarnast kuulmatu kuritegu toime panema. Siis selgus, et mees oli pisitasa raha üle lõõnud, mis kuulus sellele ärile, mille teenistuses tema seisis, pealegi oli revisjon ukse ees, mida pidi kuritegija teadma. Peale selle oli mehe abielu naise haiguse tagajärjel rikutud. Tehti veel kindlaks, et mööbel oli väga kõrge summa peale kinnitusseltsis kinnitatud, nii et kuritegija lootis röövmõrtsukate mufnasjutu väljamõtlemise abil kinni katta raha raiskamise ja teise naisega hakata elama paremat elu. Ohvrite suur arv on seletatav kuritööpäeva sündmustega, kus üks inimene teise järgi Angersteini juure tuli ja keda mõrtsukal tuli tappa, et katta kinni esimese tapmise — oma naise kallal. Kui Angersteini leitud andmete varal jutustati, kuidas ja mispärast tapmised sündisid, ei salganud mõrtsukas ka enam oma süüid ja seletas avameelselt kuritegu. Kui kriminaalpolitsei poleks otsekohe asunud

energiliselt asja igakülgsest uurima ja vaatlema ja kuriteopaigal pealiskaudsemalt talitanud, siis oleks terve loo selgitamine olnud hoopis raskem ja, võib olla, isegi võimatu, sest vaatamata paljudele vigadele oli Angerstein üldiselt toiminud väga ettevaatlikult ja ettevalmistatult.

Ruumipuudus ei luba lähemalt peatuda mõlema juhtumuse juures, kuid ka see pealiskaudne vaatlus näitab, kui tähtsad on andmed kriminaalprotsessis ja kui hästi võivad ka nemad olla süütõendajaks iga süüaste tunnistajateta. Kuid kõik see osutus võimalikuks seetõttu, et teopaigal leitud andmeid teaduslikult uuriti ja et selle uurimuse tagajärjed arusaadaval viisil kohtus ekspertide poolt ette kanti. Just andmete tähtsuse ettekandmine kohtus on suurimaid ja raskemaid kriminaal-ametnike ülesandeid. Ei ole küllaldane, kui ainult midagi kohtunikkude ees oletatakse, näiteks, et teopaigal leitud näpujäljed lähevad ühte kaebeluse näpujälgedega, et leitud verejäljed sisaldavad inimese verd jne., iga sarnast oletust vaja kindlasti tõendada, nii et üheltpoolt kohtunikkudel ja teiselt poolt teistel asjatundjatel täitsa selge oleks, et see, mida tõendatakse, on teaduslikult läbi uuritud ja igapidi põhjendatud.

Mitmes välisriigis asub suuremate politseiüksuste juures erilaboratoorium kriminaalpolitsei jaoks, kõige paremini on asi sellest küljest korraldatud Prantsusmaal ja Belgias. Ka Saksamaal kasvab iga päevaga tendents anda kriminaal-ametnikkudele võimalikult hea teaduslik ettevalmistus ja kasutada kõiki olemasolevaid teaduslikke meetodeid andmete selgitamisel ja uurimisel nende kallal. Kui juba praegu omavad andmed ikka suurema ja suurema tähtsuse kriminaalprotsessis, siis võime julgelt öelda, et mõne aasta pärast kaovad viimased kohtunikkude ja ka publiku kahtlused nende tõendusjõusse.

Mida õpetab meile Viini mäss?

K. Reinberg.

Ajalehtedest teame juba, et 15. juulil s. a. puhkes mäss Viinis protestiks Schattendorfi kohtuotsuse vastu, mis omas laia ulatuse ja nõudis suuri inimohvreid. Mässu mahasurumisel sai üle 100 kodaniku surma, mitmed sajad haavatud. Politseimeeskonnast said 6 surmatud ja 519 haavatud, nendest 54 raskelt.

Kuidas võisid nii suure ulatuse võtta rahva rahutused Viinis, kus on kaunis rohkearvuline politsei koosseis?

Vastuse sellele küsimusele leiame, kui meie viimases „Die Polizei“ numbris ilmunud mässukirjeldusse süveneme, mis seatud kokku nähtavasti ametlikkudel andmetel.

14. juuli õhtul kuulutati välja kohtuotsus, mis võeti vastu hurjutavate hüüetega pealkuulajate poolt, kuna kohtualuste poolehoidjad vastasid kiiduhüüetega. Poliitiline politsei ei taibanud seisukorra hädaohtlikkust isegi siis, kui järgmisel hommikul vara hakkas kogunema rahvas mitmes kohas linnas, takistades liikumist mitmel pool ja kimbutades politseinikke.

Kella 8 ajal lahtipuhkenud streik tabas politseid täiesti ootamatult. Suuremad rahvahulgad kogunesid Viini ülikooli juure, millele rahvas vaatab kui parempoolsete kantsile. Politseil läks korda suruda massi lähedalasuva parlamendihoone poole. Vähearvulistele korrahoidjatele parlamendis ruttasid abiks 30 ratsapolitseinikku, ainukene koondatud politseijõud, mis oli Viini politseidireksiooni käsutuses tol momendil. Ratsapolitseil läks korda parlamendihoone juurest tõrjuda rahvamassi lähematele tänavatele. Samal ajal kogunesid määratsejad ülikooli hoone ja kohtupalee juure. Ent politseidireksioonil polnud mingisugust reservi, kust oleks võinud saata politseinikke kohale. Tramm ei liikunud, telefoniteenijad streikisid. Tuli käskjalge üksikute politseinikkude järele saata. Rahvahulgad püüdsid kinni politseidireksiooni ruttavaid üksikuid ametnikke, peksid neid, riisusid neilt relvad ning isegi vormiriided. Ka politseikool, kus umbes 400 kasvandikku, ei saanud abi saata: kasvandikud olid kõik laiali õppustel.

Et kaitsta end ratsapolitsei pealetungi vastu, ehitasid mässajad kohtupalee lähedusse väikesed barrikaadid. Kohtupalee kaitsva politseinikkude salga seisukord muutus hädaohtlikuks. Suurem osa neist oli varustatud ainult mõõkadega, revolvreid leidis vähestel. Politseinikud põgenesid kohtupaleesse, mille sissekäigu lukustasid enda järele. Ratsapolitsei, kes neile tahtis abiks minna, sattus barrikaadidele, milledest ei saanud jagu. Ka ratsapolitsei salgast olid vähesed ametnikud revolvratega varustatud.

Vahepeal olid mässajad kohtupaleesse akende kaudu tunginud ning sisemised ruumid põlema süüdanud. Kohtuhoonesse põgenenud politseinikud sattusid hädaohtu kui mitte suitsu kätte lämbuda, siis tulekahjus hukkuda. Osa politseinikke sattus mässajate kätte katsel välja tungida, osa neist päästeti kohalejõudnud kaitseliidu poolt, kuna järelejäänud polit-

seinikud õhuaugu kaudu poetasid endid maa-alusesse kanalisse.

Selle aja jooksul oli politseidireksioonil korda läinud kokku koguda umbes 300 politseinikku. Oli tarvis läbirääkimisi pidada, et luba saada selle politseisalga varustamiseks vintpüssidega. Kell 1 ajal päeval asus see politseisalk kohtuhoone esist rahvamassist puhastama. Et mässajaid hirmutada, andsid politseinikud alguses mitmed kogupaugud õhku. Ent see ei heidutanud sugugi mässajaid. Ainult siis avas politsei tule mässajate peale. Umbes 60 surnut jäi kohale; siin haavati üle 500 inimese. Pärast seda oli politsei juba seisukorra peremees. Järgmisel päeval oli rahu ja kord Viinis jälle jalule seatud.

Mis õpetust annavad meile need rahunutused ning politsei tegevus nende mahasurumisel?

Ent peatume üksikute momentide juures.

Kõigepealt näeme, et politsei, vähemalt tema juhtivad jõud, peab alati ja hästi informeeritud olema üksikute rahvakihtide meeleolust, et sündmused ei tabaks ilmaski teda ootamata.

Politseinikul peab alati tuleriist ja tarviline arv padruneid olema kaasas. Ilmaski ei või teada, kus ja millal end tuleb kaitsta. Laskematerjali tuleks meil ehk ohtramini välja jagada kui seni.

Tegevuskavas rahunutuste puhul tuleb pearõhk panna politseijõudude rutulisele kogunemisele ja koondamisele üksikuteks lööksalkadeks. See tegevuskava peab ka arvesse võtma kõik need kohad, kuhu rahunutuste puhul võib oodata rahva kokkuvoolu. Mida varemalt politsei jõuab rahurikkujate vastu välja astuda, seda rohkem on edu temal; seda vähem ohvreid nõuab korra jaluleseadmine. Igal üksikult tegutseval politseisalgil peab oma vastutav juht olema, kellele tuleb anda umbes samad õigused kui ülemusele sõjaväes.

Määratseva rahvamassi vastu minnes ei tohiks paugutada püssiga õhku. Arvamine, et paugutamine hirmutab mässajaid, pole õige. Nagu näitavad kogemused, annab sarnane teguviis mässajatele ainult julgust juure. Nähes, et politsei kogupaugud ei nõua ohvreid, võivad mässajad arvamisele tulla, et politseinikud ei taha või ei julge lasta nende peale. Pettekujutus oma julgeolekust kihutab mässajaid uuele vägivallele ja viimase mahasurumine nõuab siis alati roh-

kem inimohvreid mõlemalt poolt, kui seda oleks olnud eksitavate hirmupankudeta. Mõistagi, sellega pole sugugi öeldud, et iga kokkukogunenud rahvasalga peale, kes ei taha politsei nõudmisel laiali minna, tuleb tuli avada. Jutt on avalikust mässust.

Minnes mööda ilmsikstulnud Viini politsei puudustest, tahaksin veel tähendada, et Berliinis on seadusega keelatud igasugused rahva kogunemised ja demonstratsioonikäigud nõndanimetatud valitsuse linnajaoas, see on parlamendi hoone

ümbruskond, mille piir üle Lindeni tänava ka välisministeeriumi hoone Wilhelmi tänaval sisse tõmbab. See seadus loob nii öelda vabamad käed Berliini politseile. Kui rahvahulgad, politsei keelust hoolimata, tahaksid tungida keelatud rajooni, siis on politseil tegemist seaduse otsekoheste rikkujatega. Kaalutlemised, missugune iseloom on demonstratsioonil, on seda tarvis takistada või mitte, jäävad siin politseil kõrvale. Oleks seadus olnud maksev ka Viinis, siis poleks rahunud seal nii suure ulatuse omanud.

Uus katse daktüloskoopia tähtsust vähendada.

Aeg-ajalt võib lugeda mitmesugustes ajalehtedes ja isegi ajakirjades, et daktüloskoopia olevat hädaohus, et üks või teine leidis, üks või teine asjaolu vähendavat tema tähtsust kriminaalpolitseile ja kohtule. Paistab mõnikord isegi, nagu tahetakse meeleldi kõigutada usku daktüloskoopiasse, kusjuures sarnase katse motiivid võivad olla väga mitmesugused. Kuid sarnaste kirjutuste ja teadete avaldamise peamotiiviks ajalehtedes on ja jääb soov sünnitada sensatsioon, avaldada midagi, mis kõiki võib huvitada ja sundida lehte ostma. Otsekohe peab aga tunnustama, et tõsisemad ajalehed eemale hoiduvad niisuguste kõmulate ja -kirjutuste avaldamisest, et neid võib leida harilikult (olguigi suure tiraashiga) teise järgu lehtedes. Meil see küsimus inimesi ei huvita, või õigemini huvitab neid õige vähe, ja peale politsei-ametnikkude ja kohtutegelaste, kes juba ameti poolest on sunnitud küsimusega tegemist tegema, ei leidu palju lugejaid, keda huvitaks küsimus, kas näpupälgi tõendusabinõuna võiks võtta edaspidi arvesse süüaluste süü kindlakstegemisel või mitte. Sellega on siis ka seletatav, et meil ei võeta harilikus ajakirjanduses üldse küsimuse kohta sõna: ei kõnelda poolt ega vastu. Välismaail on asi aga sootu teine: seal, eriti suurlinnades, on publik suuremas hädaohus oma elu ja varanduse mõttes suurearvulise kuritegijate pere tõttu, mispärast kodanikke ka rohkem huvitab iga küsimus, mis on ühenduses kuritegevuse ja kuritegijate vastu võitlemisega. Peale selle hulgalise lugejate pere, tunnevad küsimuse vastu

mõistagi elavat huvi veel asjaosalised: politseiametnikud ja kohtud ühelt ja kuritegijad ise teiselt poolt, sest just viimaste suhtes ei tohi unustada, et nende sekka kuuluvad välismaail inimesed, kes on tehniliselt hästi ette valmistatud, kes on üldse hea hariduse ja kasvatus saanud, kes seetõttu on hädaohtlikumad kui nende vähem arenenud ametvennad mujal. Kõmulehed võtavad seepärast välismaail hea meelega igasuguseid teateid vastu, mis kõnelevad daktüloskoopiasse kui kolikambriks heidetavast tõendusabinõust, ükskõik kust ja kelle poolt need teated ka ei tule, nagu juba mitmel puhul on politsei poolt kindlaks tehtud, muu seas just näpupälgede kohta Pariisis ja Berliinis. Ja nii mõnigi kord võib üllatatud lugeja-eriteadlane lugeda sarnases lehes, et daktüloskoopiasse, sellest modern kriminaalpolitsei tähtsamast abinõust, tuleb loobuda, et kuritegijate kartoteekide pidamine näpupälgedel alusel olevat absurdne, et ühe sõnaga moodsa kriminaaltehnika peatuge — daktüloskoopia — päevad on loetud.

Mõistagi, ei sünnita suuremaid raskusi lükata ümber sarnaseid suure kisaga maailma saadetud teateid, tihti läheb ka korra, nagu eelpool tähendatud, kindlaks teha, missugusest allikast on päritud need teated (ja need allikad on pea alati enam-vähem kahtlase iseloomuga) ja selle alusel selgitada teadeteandjate või kirjutuse autori motiive sõjakäigule daktüloskoopia vastu. Kuid asi seisab ikkagi selles, et kuigi ümber lükata teaduslikult niisuguseid kõmusõnumeid ja näidata, kust nad on päritud ja missugused kahtlased motiivid on nende sünnitajateks, jääb siiski lu-

gejates püsima mingi tume kahtlus: kas daktüloskoopia on tõesti eksimatu, kas tõesti ei leidu maailmas kas või ainult kaht isikut, kelle papillaarjooned näppudel lähevad ühte. Ja sarnase kahtluse kahjulikkus seisab selles, et tema võib tungida — ainult kasuks kuritegijatele — ka sinna, kus ta on kõige vähem soovitatav — kohtusse. Meil küll vannutatud mehi ei ole, kellele niisugused sõnumid võivad avaldada väga tugeva mulje, mis mõnel juhtumusel otse kahjulik asjale, kuid ka välismail ei jäta kõnesolevad teated mõju avaldamata kohtutegelastele, kes on liig koormatud otsekoohese tööga, et veel suuta lähemalt uurida daktüloskoopiasse puutuvaid küsimusi. Missuguse mõju sarnane olukord võib halvemal juhtumusel avaldada kohtuotsustele, on käega katsutav. Kõige selle juures peab ka veel pidama silmas seda, et õiendused, teadete ümberlukkamised jne., mis ilmuvad ajalehtedes peale vastavate kõmusõnumite, ei ole sensatsioonilise maiguga, ei saagi seda olla, mistõttu nemad avaldavad lugejatele kahvatu mulje või jäävad üldse tähelepanematuks. Ei saa siiski salata, et ajakirjanduses ilmuvad tihti ka teated, mis kõnelevad daktüloskoopia kasuks, eriliselt suuremate protsesside puhul, kuid ka siin peab kahjuks konstateerima seda üldnähtust, et negatiivse iseloomuga teated alati avaldavad lugejaskonnale suuremat mõju kui positiivsed — eitamine on kord juba meie aja inimese iseloomu tugevam külge.

Viimane lõöknumber daktüloskoopia suhtes oli teade, mis ilmus mitmes suuremas inglise, eriti Londoni ajalehes, nimelt teati kõnelda, et Londoni politsei olevat teinud kindlaks, et mitmetel isikutel on sõrmeotsade nahk lõikuse teel kõrvaldatud ja näpuotsad uue nahaga kaetud, mis võetud teistelt kehaosadelt; seejuures olevat küll tekkinud uued papillaarjooned, kuid juba sootud teise mustriaga. Pariisis olevat samade lehtede teatel juba terve rida arste, kes sarnaseid operatsioone tegevat hea eduga ja üldse olevat see lõikus ühe tuntud Pariisi kirurgi leitud. Et aga tarvidus niisuguse lõikuse järgi arusaadavatel põhjustel õige suur olevat ja et kliendid jällegi enesestmõistetavatel põhjustel olevat inimesed, kellel palju raha, siis olevat tähendatud Pariisi arstidel õige palju tööd: inimesed tormavat nende arstide juure, kes mõistagi teeni-

vat väga palju raha, seda enam, et sarnane lõikus kerge olevat ja mingsuguseid jälgi ei jätvat järgi. See leidus ei tähendavat enam ega vähem kui daktüloskoopia täielikku kokkulangemist. Selle teate andsid teised lehed ruttu edasi ja varsti võis lugeda pea kõikides suuremates välismaa ajakirjades, et daktüloskoopia päevad on loetud, et see abinõu on oma jõu ja tähtsuse kaotanud, et kriminalistidel tuleb hakata otsima uusi teid isikute identifitseerimiseks jne. jne. Inglise politsei hakkas asja otsekohe uurima nii praktilisest kui ka puhtteaduslisest küljest, kesjuures ühelt poolt selgus selle teate täeline väljamõeldus ja teiselt poolt — allikas, kust tema päritud.

Londoni politsei teatas varsti peale tähendatud sõnumi ilmumise, et teade, nagu oleks võimalik ülalkirjeldatud viisil näpujälgi võltsida, on päritud ühest Ühisriikide ajalehest ja et selle mahutas inglise lehtedesse keegi Netley Lucas, kahtlase minevikuga, eelkaristatud isik, kes ennast elatab sensatsiooniliste artiklite kirjutamisest. Edasi teatas Londoni politsei, et temal ei ole kunagi tulnud tegemist teha kuritegijatega, kes oleksid katsunud kirjeldatud teel oma isikut varjata, ja loomulik on, et kui asi kedagi huvitab, siis on need kuritegijad, kelle kasuks kõneleb operatsioon ja kes oleksid ainukesed kasusaajad, kui sõnum vastab tõele. Londoni politsei on arvamisel, et näpujälgede naha kõrvaldamine on võimatu, ilma et jääks järgi mõni jälge, mis paistaks otsekohe silma daktüloskoobile.

Küsimuse kohta on pikemalt sõna võtnud ka Viini politseidirektsiooni otsimistoimkonna juhataja, hoovinõunik Rudolf Wildner, kes teatab, et küsimust on teaduslikult uurinud ka Viini politsei ja Viini arstid, kellede arvamine läheb ühte Londoni politsei arvamisega. Teoreetiliselt on täitsa võimalik sõrmeotsade nahka kõrvaldada ja uue nahaga asendada (kas võõra või oma keha nahaga), praktiliselt on see aga raske läbi viia, pealegi poleks sellest mingit tulu asjast huvitatuile kuritegijatele. On teada, et sarnane operatsioon iseenesest pole kerge, ja, mis peasi, et uue naha korralik kinnikasvamine silmnähtavate jälgedeta on peaaegu võimatu. Kui veel arvesse võtta, et siin on tegemist väga väikeste nahatükkidega, siis selgub operatsiooni mõttetusest veel enam. Nii et arvamine, nagu kasutaksid

kuritegijad niisugust lõikust äraandlikkude näpujälgede kõrvaldamiseks, on ekslik: operatsioon on raske ja kulukas ja loodetakse tulu enam kui küsitav. Just vastuoksa: on raske kujutada ette, et kuritegija loobuks oma sõrmeotsade nahast, et selle asemel saada armidega kaetud näpuotsi, mis oleks kõige paremaks eraldusmärgiks ja ainult kergendaks politseile isi-

ku kindlakstegemise tööd. Kuritegijad on praktiline rahvas ja kui oleks mõni kindel võimalus võltsida näppude papillaarjooni ja sellega raskendada isiku kindlakstegemist, oleks kuritegijad sarnast võimalust juba ammu kasutanud. Nii et meie praegu võime olla täitsa rahulised ja daktüloskoopia tulemustele endiselt päris kindlad.

Suurim maailma kriminaal-muuseum.

Parimaid ja suurimaid kriminaalmuuseumi maailmas on kahtlemata Pariisi politseiprefektuuri poolt omal ajal ellukutsutud kriminaalmuuseum, mis oma sisseade riikkuse ja esemete mitmekesisuse poolest ületab isegi Londoni Scotland Yardi juures oleva muuseumi. Üldse peab tähendama, et prantsuse politsei võib olla uhke oma laboratooriumidele ja muuseumidele, sest selles mõttes ei saa temaga võistelda ükski politsei maailmas. Olgugi, et mitmed teised politseid on neile eelarvega lubatud krediitide poolest jõukamad kui prantsuse politsei (nagu eriliselt Ameerika Ühisriikide politsei) ja et teised politseid on üldiselt paremini organiseeritud, nagu, näiteks, inglise ja saksa politsei, on prantslased just muuseumide ja teiste sarnaste sisseadete poolest kaugel teistest ees. Kellel on olnud juhus käia Londoni, Pariisi ja New-Yorgi kriminaalmuuseumides (rääkimata veel Berliini ja Viini vastavatest muuseumidest, mis hoopis jäävad tahaplaanile võrreldes tähendatud muuseumidega), kes võib, tähendab, võrrelda neid muuseumi, peab tunnustama, et tõesti prantsuse pealinna kriminaalmuuseumi vastu teised ei saa ja et prantslastel on täieline alus ja õigus selles osas uhke olla oma politseile.

Rida suuri, valgeid tube on seatud sisse hirmuäratavate mälestuste alalhoidmiseks, mis on seotud kuulsate kuritegijatega. Hulk vitriine on seatud üles, igaüks neist on huvitav, pea igaüks mahutab eneses kolledaid esemeid ja näitab ja tõendab politsei rasket tööd, on tõenduseks sellele, missuguste kuritegijatega tuleb toreda Prantsusmaa pealinna politseil iga-päev võidelda: uhke, rikas ja vägev linn ei tõmba ligi ainult provintsi inimesi, kunstnikke ja välismaalasi, vaid ka kuritegijaid. Ühe kastikese klaasseinte taga paistab silma muuseumis väike mustas kõi-

tes raamat. See on ilmakuulsa naistetapja Landru märkuste raamat, mis julmale mõrtsukale sai saatuslikuks tema areteerimisel. Raamatusse märkis Landru kõikide oma armukeste nimed, samuti ka täpselt kõik summad, mis tema kulutas iga naisterahva peale; ka mõrtsukate sissetulekute üle annab raamat täpselt aru. Näib, nagu oleks tegemist väikese raamatupidaja koduse arveraamatuga, kus korralikult kõik väljaminekud ja sissetulekud tähendatud. Ühel leheküljel, näiteks, võib lugeda: „Marie Maching, lesk, 32 aastat vana. Võtsin teda kaasa Oodeoni teatri. Loosh 50 franki. Lõunasöök Dreheri kohvikus 35 franki. Temal on 15.000 fr. varandus.“ Järgmisel leheküljel leidub must rist, see tähendab, et Marie M. on tapetud.

Ühes suuremas vitriinis leidub suur Museri-süsteemiline püstol, mille pidemel võib praegugi veel näha vereplekke. See sõjariist kuulus omal ajal autovargale Bounot'ile kelle kahjutukstegemine oli Pariisi politsei raskemaid ülesandeid. Kui kriminaalametnikud kord said kuritegija jälile, suutis viimane põgeneda, kuid politsei leidis üles tema asupaiga — väikese maja, mille varas muutis tõelikuks kindluseks. Politseil ei jäänud muud üle kui asuda maja piiramisele. Vastastikune laskmine kestis pikemat aega, lõpuks läks ametnikkudel korda kuritegijat haavata ja siis üle barrikaadide majja tungida. Mees võeti surmavalt haavatuna vahi alla ja selle sündmuse mälestamiseks asetati püstol kriminaalmuuseumi.

Ühes klaaskapis ripub harilik nahast kuub, mille iseärasus seisab selles, et ta on varustatud väikeste naeltega. Selle kuue kandjaks oli omal ajal kurikuulus Pariisi abash Lacombe. Oli võimatu mehele käsitsi kallale tungida, sest tema algupärase kuue kaitse ei lubanud seda kä-

tega puudutada ja nii mõnigi „kaasvõitleja“, kuid ka nii mõnigi ametnik sai tõsiselt vigastada kuue naeltest.

Suures piirituse klaasis on näha vigastatud naiskäsi ja selle lugu on koledamaid Pariisi politsei ajaloos ja näitab ühtlasi, et see politsei ei vali mõnikord ka abinõusid, kui on vaja eesmärgile jõuda, see on kuritegu ja kuritegijat paljastada. Käsi on madame de Martine oma, kes kuulus mõne aja eest ilusamate naisterahvaste hulka Pariisis, kelle elukombed aga ei olnud päris laitmatud. Lugu ise on järgmine. Ühel ilusal päeval leidis Pariisi politsei Bois de Boulogne'is, suures ja ilusas Pariisi pargis, ühe naisterahva tükkideks raiutud laiba. Varsti läks korda kindlaks teha, et tapetu on kuulus madame de Martine. Politsei kahtlus langes mitmete andmete põhjal ühele noormehele ja ta seati, nagu see on üldse kombeks prantsuse politseile, laiba vastu. Noormees jäi aga kindlaks ja ei tunnistanud oma süüd üles. Siis võttis politsei käsile juba teise, peab ütleva tõesti mõjuva abinõu. Keskööl avati areteeritu vangikamber ja visati noormehele laiba käsi näkku. See hirmus üllatus murdis kuritegija vastupanu, tema langes füüsiliselt ja vaimliselt täiesti kokku ja tunnistas oma süü üles ühes täpse mõrtsukatöö kirjeldusega.

Muuseumi külastajatele näidatakse harilikult ka arvurikas nugade kollektsioon: siin leidub suuri ja väikesi, kõveraid ja kõiksugu sorte nuge. Noad leiti proua Dumolard'i korterist, kui tema juures pandi toime läbiotsimine. Nuge tarvitaks kuritegija teenijate laipade tükkeldamiseks. See naismõrtsukas otsis endale kuulustuste läbi ja teisel teel naistenijaid, kusjuures tema teenistusse võttis ikka sarnaseid, kelle kohta tema võis eeldada, et

neil oli natuke raha, väärtasju, pesu jne. Kui teenija oli mõni aeg teenistuses, tappis mõrtsukas tema, võttis raha ja asjad endale ja tükkeldas laiba, et paremini kaotada kuritegude jälgi. Selle kollektsiooni läheduses võib näha mürgitatud pussi, mis kord kuulus ühele naisapashile, kurikuulsale „kuldkiivrile“. See nimetus anti naiskuritegijale, kes on suurimaid naiskelme üldse ja kes tegi palju peavalu Pariisi politseile, tema ilusate, kuldvärviliste juuste tõttu. Pussiga tappis naisapash oma võistlejannad. Puss on nii konstrueeritud, et vaja ainult vajutada ühele väikesele nupule, mis leidub pidemel, et pigistada pussist mürki; pussi äravõtmisel leidis temas niisugune mürk, mis pritsituna inimese kehha otsekohe ta surmab.

Erilises nurgatoas leidub hirmuäratav kollektsioon, mis koosneb äraraiutud naisjalgadest. Jalgu leiti ühe maja keldrist, mis kuulus ühele tuntud naistega kauplajannale, keda politsei pikemat aega tagajärjeta püüdis. Kui naise kätte langenud ohvrid enam ei suutnud temale raha teenida, siis tappis ta nad, et vabaneda „päevavarastest“ ja „tuuletallajatest“, s. o. inimestest, kes enam raha ei teeni, aga siiski süüa ja riideid nõuavad. Salpeetrihappe abil põletas naine liha kontidelt ja peitis viimased ära. Muuseas suri see julm mõrtsukas paar päeva enne kohtuprotsessi.

Käesolev ülevaade ei saa olla mingisugune täielik, ta tahab ainult välja tõsta mõne silmapaistva eseme, et näidata, missuguste kuritegijatega ja missuguste kuritegudega on tegemist Pariisi politseil, kel töötingimused selles hiilgavas maailmalinnas on kindlasti raskemad kui kusagil mujal.

25 aastat riigiteenistuses.

13. oktoobril möödus 25 aastat Tallinna-Harju prefektuuri Balti puuvillavabriku jaoskonna abikomissari Martin Morrisoni riigiteenistusse astumisest.

Martin Morrison sündis 7. novembril 1879. aastal Pärnumaal, Pööraveres, õppis Uduvere, hiljem Pärnu linnakoolis, sooritas Pärnu gümnaasiumis vabatahtliku eksami, lõpetas hiljem gümnaasiumi Tallinnas ja jätkas haridust Tartu ülikoo-

lis. 13. okt. 1899. aastal määrati Morrison selleaegse Riia posti-tel. ringkonna valitsuse poolt Liibavi linna posti-tel. ametnikuks, kus teenis 1901. a. sügiseni, astus siit sõjaväkke ja teenis Grodno linnas garnisoni telegraafis. Vene-Jaapani sõja lahtipuhkemisel saadeti Kiievisse 2. Ida-Siberi telegraafi pataljoni, missuguse väeosaga ka nimetatud sõjakäigu Mandschuuriasse kaasa tegi, olles kindral

Kaulbarši väes sõjavälja telegraafi jaama ülemaks. Vene-Jaapani sõja lõppemisel astus M. Tallinna linna politsei teenistusse, kus teenis mitmetel vastutavatel kohtadel kuni revolutsiooni lahtipuhkemeni. Eesti vabariigi algusest teenib Morrison Tallinna-Harju prefektuuris, olles väheseid ametnikke, kes esialgsest miilitsa koosseisust tänini on püsinud nimetatud prefektuuri koosseisus omal kohal.

Morrisoni kirjandusline tegevus on laialdasem, kui tema mööndunud riigiteenistuse ametiga, sest juba 1901. aastal ilmus tema esimene ajalooline jutustus, millele järgnesid vaheaegadega mitmed ajaloolised tööd eriväljaannetena. Kuid kaugelt suurem osa on ilmunud artiklitenä mitmesugustes ajakirjades, mis laiali ning millede ülevaade kaunis pikale veniks. Õigusteaduse alal võiks nimetada peale muu Tartu ülikooli poolt auhinnatud tööd tsiviil-protsessis. „E. Politseilehes“ on Morrison olnud kindlaks ja vahetpidamatuks kaastööliseks selle ajakirja tekkimisest peale kuni tänapäevani,

nii siis ka neil aegadel, kui veel Eesti esimese administratiiv-ala sisulise ajakirja

kindlate kaastöölise arv osutus koguni väheseks.

Ametlik osa.

Piirivalve valitsuse ülema käsukirjaga 28. septembrist s. a. nr. 131

on avaldatud teadmiseks: viiakse üle teenistuse huvides: leitnant Rudolf Reha, 10. jalaväe rügemendist — piirivalve valitsusse, 15. septembrist s. a. arvates.

Piirivalve valitsuse ülema käsukiri 28. septembrist s. a. nr. 132:

Narva jaoskonna üleajateenijate kogu poolt 21. VIII. s. a. Oudova maanteel korraldatud jalgratta sõiduvõistlus 25 klm. peale, millest võtsid osa 10 piirivalvurit ja 2 Narva maleva kaitseliitlast, andis järgmised tulemused:

Esimesena jõudis kohale kaitseliitlane O. Pendt, ajaga 57 min. 29 sek., teisena piirivalvur noorem-allohvitsner Johannes Gruuse, ajaga 58 min. 11 sek., kolmandana piirivalvur reamees Arnold Laks, ajaga 1 tund 21 sek., neljandana piirivalvur kapral Albert Tuuder, ajaga 1 tund 2 min. 16 sek., viiendana piirivalvur noorem-allohvitsner Johannes Adamson, ajaga 1 tund 3 min. 16 sek. ja kuuendana piirivalvur reamees Oskar Ebrok, ajaga 1 tund 4 min. 14 sek.

Petsori jaoskonna üleajateenijate kogu poolt 9. VIII.—11. VIII. s. a. korraldatud spordivõistlustel tulid võitjateks järgmised piirivalvurid jalgratta sõiduvõistlustel 16 klm. peale: 1) valv. ream. Paul Moll, ajaga 34 m. 40,8 sek., 2) valvur noor.-allohv. Karl Lõiv, ajaga 35 m. 20,1 sek., 3) valvur noor.-allohv. Bernhard Puia, ajaga 36 m. ja 4) valvur noor.-allohv. Artur Eller 36 min. 25,2 sek. ja 1 klm. peale: 1) valv. noor.-allohv. Bernhard Puia, ajaga 8 min. 9,1 sek., 2) valvur reamees Karl Anderson, ajaga 8 min. 16,1 sek., 3) valvur noor.-allohv. Andrei Neumann, ajaga 8 m. 53,4 sek. ja 4) valvur reamees Paul Moll, ajaga 8 min. 55,2 sek.

Kuulitõukes: 1) kord. ülem veltveebel Hermann Blumberg 11,32 meetr., 2) valvur noor.-allohv. Arnold Kann 9,61 meetrit, 3) valvur kapral Julius Mättas 9,32 meetrit ja 4) valvur noor.-allohv. Evald Härms 8,95 meetrit.

Kettaheitel: 1) kordoni ülem veltveebel Hermann Blumberg 30,70 meetrit, 2) valvur noor.-allohv. Evald Härms

25,79 meetrit ja 3) valvur noor.-allohv. Artur Eller 25,12 meetrit.

Kaugushüppes hooga: 1) valvur noor.-allohv. Evald Härms 4,93 meetrit, 2) valvur noor.-allohv. Anton Iisak 4,89 meetrit, 3) valvur kapral Julius Mättas 4,79 meetrit ja 4) valvur reamees Jaan Laas 4,72 meetrit.

Ujumises 500 meetrit: 1) noorem ohvitser leitnant Johannes Parvel, ajaga 16 min. 21 sek., 2) valvur reamees Arnold Zirnask 16 min. 38 sek. ja 3) valvur noor.-allohv. Evald Härms 25 min. 12 sek.

Ujumises 100 meetrit: 1) noor. ohvitser leitnant Johannes Parvel, ajaga 2 min. 12,2 sek., 2) valvur reamees Arnold Zirnask 2 min. 25 sek., 3) valvur kapral Bruno Kuus 3 min. 5,4 sek. ja 4) valv. noorem allohvitser Arnold Kann 3 min. 56,4 sek.

Käripalli võistlustel tuli võitjaks „B“ komando 17:16 ja 15:9 „A“ komando vastu.

Käsupalliga 8. oktoobrist s. a. nr. 107 siseministeeriumile

on Kuressaare jaoskonna politseikomissari sekretäriks kinnitatud senine sekretäri kohustetäitja Johannes Laiuks, arvates 28. sept.

Poliitilise politsei assistent Erich Tamсар on paigutatud omal palvel ja teenistushuvides 2. järgu kriminaal-assistendi kohale, arvates 10. oktoobrist s. a.

Politseidirektori käsupalliga 8. okt. s. a. nr. 24

on raudteepolitsei Tapa rajooni allkons-

taabel Paul Roosenberg määratud ajuti-selt sama rajooni konstaabli kohustetäitjaks, arvates 1. oktoobrist s. a.

Politsei peavalitsuses on registreeritud:

1) Ajaleht „Maa Uudisleht“; ajaleht hakkab ilmuma Tallinnas kuus korda nädalas, väljaandja Jakob Loosalu, vastutav toimetaja Edgar-Harald Treufeldt; ajaleht trükitakse Eestimaa trükikoja a.-s. trükikojas.

2) Venekeelne ajakiri „Vetshe“, hakkab ilmuma Tallinnas kolm korda nädalas, väljaandja ja vastutav toimetaja Konstantin Sperling; ajakiri „Vetshe“ trükitakse Tallinnas, Zimmermani trükikojas.

Politsei peavalitsuse poolt on antud luba 8. okt. s. a. Akadeemilise rohuteaduse seltsi juhatusele end. Tartu ülikooli prof. dr. G. Dragendorffile mälestustahvli murtemise heaks üleriiklikku korjandust 10 korjanduslehega kuni 1. aprillini 1928. a. toime panna.

Politsei peavalitsuse poolt on 8. okt. s. a. load antud: Mihkel-Eduard Karli p. Mäeloog'ile — laskemoonaga kauplemiseks ja laskeriistade parandamiseks, Kirepi vallas, maksvusega 16. septembrini 1928. a.; Heinrich Lorentsi p. Nyländer'ile — laskeriistade ja laskemoonaga kauplemiseks Rakveres, Pikk tän. nr. 3, maksvusega 10. sept. 1928 a. ja Johan Peetri p. Vilsar'ile — laskeriistade ja laskemoonaga kauplemiseks Kuressaares, Suurel Sadama tän. nr. 16, maksvusega 4. okt. 1928. a.

Väljaandja: **Siseministeeriumi administratiiv-ala kirjastus.** Vastutav toimetaja: **E. Maddison.**
Tegev toimetaja: **O. Angelus.**

K u u l u t u s i.

Tunnustatakse maksvusetuks järgmised isikutunnistused:

T a m b e r g, Agnes, v. a. Tartu linna pol. 2 jsk. ülemalt 24. 8. 22 a. nr. 19591. (6546)
R e i n e l l e r, Johannes Tõnise p., v. a. Märjamaa vallaval. 16. 3. 21 a. nr. 1145. (6611)
R e p p o, Jaan Jaani p., v. a. Vigala vallaval. 31. 12. 19 a. nr. 746. (6612)
P õ l d, Viio Karli t., v. a. Kolovere vallaval. 31. 12. 19 a. nr. 206. (6613)

P l o o m u s, Jüri Hansu p., v. a. Märjamaa vallaval. 3. 1. 20 a. nr. 466. (6614)
M u s t k i v i, Jaan Jüri p., v. a. Vigala vallaval. 9. 4. 26 a. nr. 566. (6616)
T i i t s, Jüri Jaani p., v. a. Haimre vallaval. 17. 1. 20 a. nr. 60. (6617)
T i i d e m a n n, Karl Karli p., v. a. Märjamaa vallaval. 19. 10. 23 a. nr. 94. (6619)
S i i b o, Jaan Madise p., v. a. Velise vallaval. 7. 9. 20 a. nr. 567. (6621)
R i s t i, Mihkel Jaani p., v. a. Vigala vallaval. 19. 12. 19 a. nr. 1987. (6622)

- R o o t s f e l d t, Jüri Madise p., v. a. Mär-
jamaa vallaval. 31. 12. 19 a. nr. 260.
(6623)
- H e n d r i k s o n, Jaan, v. a. Varbola val-
laval. 14. 4. 20 a. nr. 769. (6625)
- B l u h m, Friederike Maksimiljani t., v. a.
Tartu linna pol. 1 jsk. ülemalt 15. 7.
21 a. nr. 10867. (7777)
- E h r l i c h, Mihkel Andrese p., v. a. Võ-
tikvere vallaval. 5. 3. 20 a. nr. 1072.
(7778)
- S u l g, Samuel Marie p., v. a. Tartu linna
pol. 2 jsk. ülemalt 17. 3. 23 a. nr. 624.
(7779)
- K o d u, Ida-Loviise Juhani t., v. a. Tartu
linna pol. 2 jsk. ülemalt 12. 12. 19 a.
nr. 5179. (7780)
- J a k k, Johan Jaagu p., v. a. Tartu linna
pol. 3 jsk. ülemalt 31. 12. 19 a. nr. 6324.
(7781)
- S t r i e d t e r, Auguste Eduardi t., v. a.
Tartu linna pol. 1 jsk. ülemalt 8. 1.
20 a. nr. 7223. (7783)
- N e i, Oskar Karli p., v. a. Narva linna pol.
ülemalt 14. 3. 21 a. nr. 28156. (7784)
- V i i t a, Gustav Hansu p., v. a. Illuka val-
laval. 6. 12. 19 a. nr. 250. (39015)
- K o d a s m a a, Peeter, v. a. Tall. linna
pol. 2 jsk. ülemalt 23. 1. 20 a. (42842)
- B e e k m a n n, Marie Jakobi t., v. a. Illuka
vallaval. 2. 12. 19 a. nr. 77. (42850)
- P a u l e r, Johannes Gustavi p., v. a. Hal-
jala vallaval. 30. 4. 20 a. nr. 1045.
- K e s k ü l a, Marie Jaani t., v. a. Haljala
vallaval. 19. 8. 21 a. nr. 1232.
- P o g r i, Pauliine Gustavi t., v. a. Haljala
vallaval. 12. 12. 19 a. nr. 404.
- K a u l i o, Madis Jüri p., v. a. Püssi val-
laval. 8. 1. 26 a. nr. 496.
- L i n n a s, Mihkel Jaagu p., v. a. Penuja
vallaval. 24. 12. 19 a. nr. 127.
- V o m m, Hendrik Johani p., v. a. Penuja
vallaval. 8. 2. 22 a. nr. 408.
- K ä r t, Leena Jaani t., v. a. Tall. linna
pol. 4 jsk. ülemalt 26. 11. 1919 a. nr.
659.
- K r u u s, Voldemar Juhani p., v. a. Tall.
linna pol. 4 jsk. ülemalt 12. 4. 24 a.
nr. 618.
- A r a d t, Elsa Aleksandri t., v. a. Tall
linna pol. 4 jsk. ülemalt 5. 9. 24 a
nr. 1457.
- T r u b o n, Jüri Karli p., v. a. Tall. linna
pol. 1 jsk. ülemalt 8. 4. 24 a. nr. 2558.
- T u l p, Miina Matsi t., v. a. Tall. linna
pol. 4 jsk. ülemalt 26. 3. 25 a. nr. 872.
- H a m m e l m a n n, Otto Johannese p., v.
a. Kärkla vallaval. 5. 6. 23 a. nr. 56.
- S a h a r o v, Erich Aleksandri p., v. a.
4. jsk. politseikomissariilt Tallinnas 10.
11. 26 a. nr. 1712.
- P u u s e p p, Voldemar Karli p., v. a. Tall.
linna pol. 4 jsk. ülemalt 22. 12. 24 a.
nr. 2057.
- H i l e w i t s, Freida Morduchi t., v. a. Tall.
linna pol. 3 jsk. ülemalt 6. 4. 25 a.
nr. 1079.
- J u n g, Jaan Juhani p., v. a. Tall. linna
pol. 5 jsk. ülemalt 19. 12. 19 a. nr. 3931.
- P i h l a k, Voldemar Augusti p., v. a. Tall.
linna pol. 1 jsk. ülemalt 30. 10. 24 a.
nr. 3484.
- S t e i n b e r g, Aleksei Mardi p., v. a.
Tall. linna pol. 4 jsk. ülemalt 8. 9. 25 a.
nr. 1948.
- R o s e n t h a l, Joosep Jaani p., v. a. Vein-
järve vallaval. 28. 10. 21 a. nr. 1176.
- R ö ö p s o n, Bruno, v. a. Roela vallaval.
3. 1. 22 a. nr. 889.
- L i l l e n b a c h, Arnold Aleksandri p., v. a.
Haljala vallaval. 14. 11. 24 a. nr. 216.
- T e r g e n, Mihkel Peetri p., v. a. Haljala
vallaval. 13. 10. 25 a. nr. 323.
- S e i, Juuli Reinu t., v. a. Püssi vallaval.
9. 2. 19 a. nr. 467.
- L e i t e r, Jaan Jakobi p., v. a. Püssi val-
laval. 27. 10. 20 a. nr. 1382.
- L o k u t a r, Hans Tooma p., v. a. Kunda-
Malla vallaval. 26. 7. 23 a. nr. 112.
- J ö e s a a r, Rudolf Gustavi p., v. a. Narva
linna pol. ülemalt 25. 7. 21 a. nr. 1409
- E i s e n b e r g, Jaan Jüri p., v. a. Enge
vallaval. 8. 12. 20 a. nr. 188.
- M e e d e r, Eduard Johani p., v. a. Püssi
vallaval. 16. 5. 27 a. nr. 836.
- P i k k a (Pikkalt), Jaan, v. a. Kaelase
vallaval. 26. 7. 21 a. nr. 27.
- E b e r h a r d t, Karl Hendriku p., v. a.
Rääma vallaval. 1919 a. nr. 948.
- A l l i k, Anton Jaani p., v. a. Pajusi val-
laval. 14. 4. 20 a. nr. 722.
- G r o s s, Hans Johani p., v. a. Pöögli val-
laval. 8. 4. 25 a. nr. 108.
- J u u s u, Jüri Madise p., v. a. Avanduse
vallaval. 20. 2. 25 a. nr. 373.
- K e l v a l d t, Artur Jakobi p., v. a. Hal-
jala vallaval. 24. 3. 25 a. nr. 272.
- K a u p, Leena Jaani t., v. a. Kohtla valla-
val. 14. 12. 19 a. nr. 510.
- P ö d e r, Villem Juhani p., v. a. Voltveti
vallaval. 11. 4. 21 a. nr. 977.
- K o l j a t, Aleksander Johannese p., v. a.
Voka vallaval. 23. 2. 27 a. nr. 317.
- K o l j a t, Johanna Juhani t., v. a. Jõhvi
jsk. politseikomissariilt.

- Koljat, Maria Johani t., v. a. Jõhvi vallaval.
- Koljat, Johannes Mihkli p., v. a. Jõhvi vallaval.
- Salvan, Eduard Augusti p., v. a. Iisaku vallaval. 7. 10. 22 a. nr. 1794.
- Pruuli, Johanna Tooma t., v. a. Sürgavere vallaval. 15. 12. 19 a. nr. 204.
- Lillakas, Johannes Johannese p., v. a. Varangu vallaval. 13. 10. 22 a. nr. 1157.
- Videvik, Marie Johannese t., v. a. Vohnja vallaval. 30. 12. 19 a. nr. 293.
- Kütt, Johannes Peetsi p., v. a. Sauga vallaval. 28. 4. 22 a. nr. 769.
- Schneider, Linda Jakobi t., v. a. Rakvere linna pol. ülem. 8. j. 19 a. nr. 4014.
- Leppik, Richard Jakobi p., v. a. Püssi vallaval. 24. 8. 21 a. nr. 1759.
- Nakström, Madis Johannese p., v. a. Tallinna sadama pol. jsk. 26. 6. 20 a. nr. 768.
- Tunnustatakse maksvusetuks järgmised tunnistused:**
- Tagaväli, Eduard Kalle p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. 1. jalaväe rügemendi ülemalt 3. 9. 24 a. nr. 4258. (441)
- Jürgens, Hans Juhani p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. Harju kaitseväge ringkonna ülemalt 11. 1. 21 a. nr. 252. (443)
- Otter, Villem Jaani p., laskeriista luba, v. a. Narva prefektilt 20. 7. 26 a. nr. 670/38937. (1144)
- Samuel, August Pauluse p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. Narva linna pol. 3 jsk. ülemalt 2. 12. 20 a. nr. 1920. (1148)
- Nikitin, Aleksei, Nanseni pass, v. a. polits. peav. 30. 4. 26 a. nr. 17193/3810. (2166)
- Stankevitch, Grigori, Nanseni pass, v. a. politsei peaval. nr. 1442/1453. (3199)
- Vildtag, Adolf Jakobi p., laskeriista luba, v. a. Tallinna-Harju prefektilt 27. 1. 27 a. nr. 1026. (3285)
- Pihl, Herman Jaani p., sõjaväeteenistusse kõlbmatuse tunnistus, v. a. Tall. rahvaväe kom. 27. 4. 21 a. nr. 1075. (3290)
- Kruber, Valter Adolfi p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. Harju maak. rahvaväe ülemalt 18. 11. 20 a. nr. 30473. (3291)
- Russakov, Andrei, hobusepass, v. a. Rootovo vallaval. 29. 1. 24 a. nr. 10/025158. (4661)
- Dobrovolski, Filip, hobusepass, v. a. Rootovo vallaval. 2. 1. 20 a. nr. 16/3. (4664)
- Russakov, Timofei, Nanseni pass, v. a. politsei peaval. 28. 2. 25 a. nr. 15723/1382. (4668)
- Russakov, Timofei, laskeriista luba, v. a. Võru-Petseri abiprefektilt 20. 4. 27 a. nr. 13. (4668)
- Mänd, August, sõjav. vab. tunnistus, v. a. Viru maak. rahvaväe ülemalt 20. 11. 20 a. nr. 1334. (5301)
- Õunapuu, Johannes, sõjav. vab. tunnistus nr. 1491. (5466)
- Sumnikov, Filip, sõjav. vab. tunnistus nr. 34184. (5466)
- Sepp, August Jaani p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. Harju maak. rahvaväe ülemalt 13. 11. 20 a. nr. 29773. (5507)
- Aun, Aleksander Martini p., sõjav. vab. tunnistus. (5508)
- Vassiljev, Mihail Pavli p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. Harju maak. rahvaväe ülemalt 18. 11. 20 a. nr. 30561. (5510)
- Käärman, Karl Jaani p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. 6. jalaväe rügemendi ülemalt 10. 5. 24 a. nr. 3037. (5515)
- Liikmann, Aleksander Kristjani p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. Tallinna vahipat. ülemalt 20. 8. 21 a. (6458)
- Laijar, Karl Villemi p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. Naissaare komandandilt 26. 4. 22 a. nr. 601. (6476)
- Ussaar, Aleksander Feodori p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. Merejõudude staabi rannavalve osak. 21. 11. 21 a. nr. 559. (6733)
- Soomann, August Jaani p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. ratsarügemendi ülemalt 25. 5. 20 a. nr. 4651. (6734)
- Shants, Aleksander Liisa p., hobusepass, v. a. Seliste vallaval. 4. 2. 21 a. nr. 450. (7507)
- Kirkmann, Ernst Gustavi p., reservitunnistus, v. a. Harju maak. rahvaväe ülemalt 28. 4. 21 a. nr. 8433. (7509)
- Hendrikson, Martin Jakobi p., reservitunnistus, v. a. Pärnu maak. rahvaväe ülemalt 31. 12. 20 a. (7512)
- Lang, Luise Peetri t., välispass, v. a. politsei osakonnast 22. 6. 27 a. nr. 1738. (8545)
- Grünert, Roderich, sõjav. vab. tunnistus, v. a. Saare maak. rahvaväe ülemalt 12. 1. 19 a. nr. 16. (8670)
- Treiman, Herman, sõjav. vab. tunnistus, v. a. Inseneri pataljoni ülemalt 1920 a. (10082)
- Pang, Rudolf, sõjav. vab. tunnistus, v. a. Kooliõpilaste pataljoni ülemalt 26. 3. 20 a. nr. 287. (10712)